

Мінрегіон України
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ І ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ
ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА „УКРНДПЦИВІЛЬБУД”

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН
С. ГІРЧИЧНА
ДУНАЄВЕЦЬКОГО РАЙОНУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

РОЗДІЛ
«ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО
СЕРЕДОВИЩА»
(ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ)

19114

Т.в.о.директора

Р.В.Старинець

В.о. керівника відділу
НМЗТІ та ВГС

І.І. Бегаль

Київ–2019

Зам. інв. №	
Підпис і дата	
Інв. № ориг.	

ЗМІСТ ЗВІТУ

Обсяг досліджень та методологія SEO	4
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	9
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	13
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	14
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	16
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	18
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	26
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	27
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	27
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	29
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	29

ВСТУП: ОБСЯГ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку.

Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – це інструмент стратегічного планування, направлений на включення екологічних пріоритетів в програми, плани, політики. Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища та сприяння інтеграції екологічних міркувань у підготовку планів з метою просування сталого розвитку. Це системний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття рішень.

Комплекс екологоорієнтованих засобів щодо захисту навколишнього середовища охоплює заходи, спрямовані на охорону і раціональне використання природних ресурсів, і заходи, які забезпечують нормативні санітарно-гігієнічні параметри середовища міських і сільських поселень.

Містобудівні заходи забезпечують охорону природного середовища за рахунок раціонального функціонального зонування території, створення санітарно-захисних зон, визначення територій природо-заповідного фонду, забезпечення екологічного балансу природно-ландшафтних та урбанізованих територій.

Основні принципи екологічного захисту навколишнього середовища такі:

- збереження та раціональне використання цінних природних ресурсів;
- дотримання нормативів гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на природне середовище та санітарних нормативів в місцях забудови;
- виділення природно-заповідних, ландшафтних, курортно-рекреаційних, історико-культурних зон з відповідним режимом їх охорони;
- встановлення санітарно-захисних зон для охорони водойм, джерел водопостачання і мінеральних вод.

Просторовий аналіз і оцінювання компонентів природи та наслідків впливу на них здійснене за допомогою геоінформаційних технологій.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зміст та основні цілі документа

Генеральний план села Гірчична Дунаєвецького району Хмельницької області розроблено на підставі таких даних:

- завдання на проектування;
- топографічна основа, виготовлена у 2015 році ТОВ «Кайлас-К»;
- «Генеральна схема планування території України», виконана ДП Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст «Діпромiсто» імені Ю.М. Білоконя, затверджена Законом України №3059-III від 07.02.2002 року;
- Схема планування території Хмельницької області, виконана ДП Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст «Діпромiсто» імені Ю.М. Білоконя і затверджена рішенням Хмельницької ОДА №9-2/2015 від 22.12.2015 року;
- довідки;
- вихідні документи та натурні обстеження.

Розроблення Генерального плану обумовлене необхідністю вирішення поточних питань забудови села та є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови та іншого використання території населеного пункту (Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (п.9 ст.17), ДБН Б. 1.1-15:2012 тощо).

Новий Генеральний план розробляється у зв'язку з необхідністю розвитку:

- нової житлової забудови,
- закладів культурно-побутового обслуговування населення,
- покращення існуючого функціонального зонування території села,
- удосконалення вулично-дорожньої мережі,
- інженерного обладнання,
- інженерної підготовки і благоустрою,
- охорони навколишнього природного середовища,
- охорони та збереження культурної спадщини.

Для вирішення питань територіального розвитку та організації раціонального планування території села у проекті передбачені:

- функціональне зонування як основа удосконалення планувальної структури села;
- напрямки розвитку системи обслуговування населення села;
- заходи з інженерної підготовки та захисту території;
- заходи з розвитку інженерно-транспортної інфраструктури села; заходи щодо охорони навколишнього середовища.

Зв'язок Генерального плану з іншими документами державного планування

Аналіз відповідності змісту та основних цілей Генерального плану цілям Стратегії розвитку Хмельницької області на 2021-2017 роки наведено в таблиці 1.1 за шкалою:

(+) – відповідає; – нейтрально, (0) - не протирічить; (-) – не відповідає

Оперативна ціль 3.2. Підвищення рівня залучення мешканців у процеси регіонального та місцевого розвитку	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)
Оперативна ціль 3.3. Удосконалення управління регіональним розвитком	(+)	(+)	(+)	(0)	(+)	(+)	(+)	(+)
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ								
Оперативна ціль 4.1. Якісна система надання освітніх послуг	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
Оперативна ціль 4.2. Покращання демографічної ситуації та продовження тривалості активного періоду життя людини	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)	(+)	(0)
Оперативна ціль 4.3. Розвиток культурних послуг	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)
Оперативна ціль 4.4. Розвиток житлово-комунальної інфраструктури	(+)	(0)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(0)
Оперативна ціль 4.5. Екологічна безпека та збереження довкілля	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(+)	(+)	(0)

Аналіз відповідності змісту та основних цілей Генерального плану с. Гірчична змісту Схеми планування Хмельницької області наведено в таблиці 1.2.

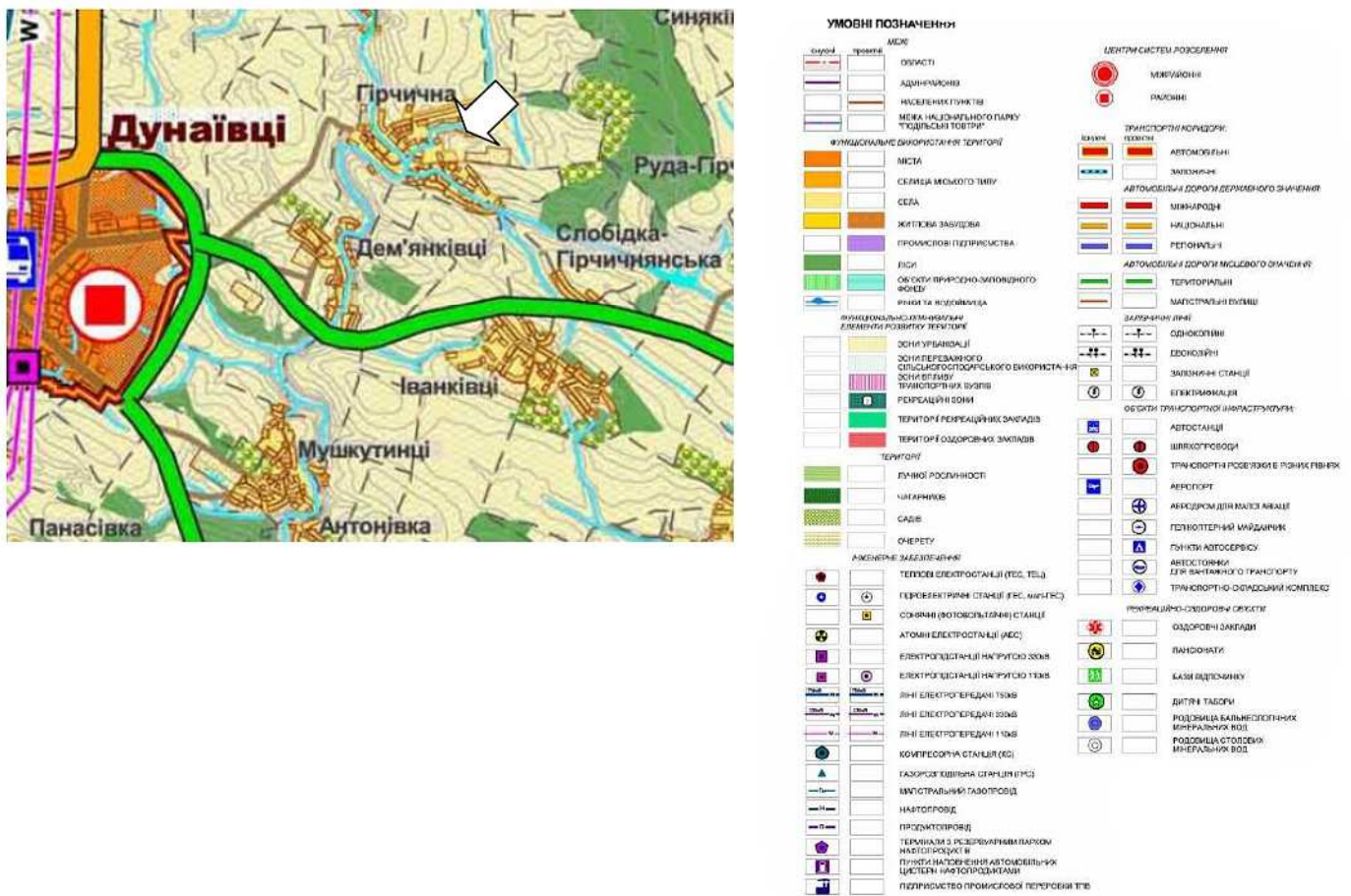

Рисунок 1.1. Схема планування Хмельницької області (фрагмент)

Таблиця 1.2

Цілі Схеми планування Хмельницької області (за проектним планом)	Зміст і цілі Генерального плану							
	Розвиток нової житлової забудови	Розвиток закладів культурно-побутового обслуговування населення	Покращення існуючого функціонального зонування території села	Удосконалення вулично-дорожньої мережі	Удосконалення інженерного обладнання	Інженерна підготовка і благоустрою	Охорона навколишнього природного середовища	Охорона та збереження культурної спадщини
Розвиток житлової забудови	(+)	(0)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)
Розвиток інженерно забезпечення	(0)	(0)	(+)	(+)	(+)	(0)	(0)	(0)
Розвиток транспортної мережі	(0)	(0)	(0)	(+)	(0)	(0)	(0)	(0)
Розвиток рекреаційних територій	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+)	(+)

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Клімат

Територія села Гірчична розташована в зоні лісостепу, клімат помірноконтинентальний. Середня річна температура повітря (за даними багаторічних спостережень метеостанції Куява) складає 6,8°.

Найтепліший місяць – липень, середня температура якого + 18,4°,

Найхолоднішим місяцем є січень, середня температура повітря в січні -5,9°.

Максимальна температура повітря зафіксована +37°, абсолютний мінімум температури повітря становить - 31°.

Тривалість періоду з температурами повітря вище 0° становить 250 днів, вище 5° – 200 днів.

Тривалість безморозного періоду 165-170 днів. Середня річна кількість атмосферних опадів коливається в межах 520-580 мм. Більша частина опадів випадає в теплий період року. За вегетаційний період кількість опадів становить 330-380 мм. Більшість опадів випадає у вигляді дощу. Сніговий покрив утворюється в кінці грудня, а руйнується в кінці лютого. Середня із найбільших декадних висот снігового покриву за зиму становить – 26 см. Середньорічна абсолютна вологість повітря 8,6-9 мм ртутного стовпа.

Середня річна відносна вологість повітря (о 13 годині) становить 66%. Найнижча вологість в травні – 50%, найвища в грудні – 85%. Вітри в районі переважно південно-східного та північно-західного напрямку.

Середня швидкість вітру 3,3 м/с, в холодний період року до 4 м/с, а в теплий по 2,6 м/с. Достатнє зволоження, оптимальний температурний режим створюють умови для вирощування різноманітних сільськогосподарських культур, насамперед, озимої і ярої пшениці, ячменю, жита, вівса, цукрових буряків, картоплі, овочевих і кормових культур, плодових дерев.

Інколи спостерігаються кліматичні явища, що негативно відбиваються на розвитку сільськогосподарських культур. Це – ранні осінні і пізні весняні приморозки, зливи, град, вимерзання посівів в окремі зими (коли сніговий покрив відсутній, а температури повітря досить низькі).

Рельєф та несприятливі процеси

Рельєф різко розчленований, що обумовлено глибокими річковими долинами і вузькими вододілами між ними.

Рельєф території села Гірчична горбистий, уклон з півночі на південь. Територія села Гірчична належить до південно-західної окраїни Східноєвропейської рівнини, що зростається лівою притокою р. Дністер – річкою Студениця. Поверхня села належить до височинної лесової рівнини, розчленованої нельодовикової області.

Село розміщене в широколистолисовій фізико-географічній зоні. За видом ландшафту, територія села належить до луко-широколистянолісових розчленованих та лісостепових ландшафтів.

Абсолютні відмітки поверхні плато порядку 300 м, а відмітки днищ долин в межах 200-150 м. Ґрунтові води на глибині 10-15 м, під час повені територія села не затоплюється, заболоченості немає.

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря залежить від обсягів забруднювальних речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Основними джерелами забруднення атмосфери населеного пункту є автотранспорт, а також спалювання сміття та опалого листя. Значна кількість автомобілів, які їздять селом, є морально застарілими, з двигунами, які не відповідають нормам Євро I-IV та є основними джерелами викидів вуглекислого газу, оксидів нітрогену та бенз(а)пиренів. Всі вулиці села мають покриття низької якості. По таких дорогах автомобілі рухаються з перегазуванням, постійним гальмуванням і прискоренням двигуна. Саме за таких умов викидається в повітря найбільша кількість шкідливих викидів.

Підземні і поверхневі води

Згідно до гідрогеологічного районування, територія, що описується, відноситься до району розвитку основного водоносного горизонту у відкладах сармату та тортону, а по долинах річок – в четвертинних, верхньокрейдяних, силурійських та нижньокембрійських відкладах.

В цілому район слабо забезпечений підземними водами. Дренування водоносних горизонтів робить важким влаштування водопостачання.

Поверхневі води проектованої території представлені р. Студеницею зі ставом та притоками р. Студениця в межах села. Джерелами забруднення яких є поверхневий стік, який формується на території приватного сектору, виробничих майданчиках підприємств. Забруднення поверхневих вод в першу чергу відбувається за рахунок обсягів скидів зливових вод, як організованих, так і по рельєфу місцевості. Все поверхнєве забруднення зливається у водотоки за рахунок незадовільного стану утримання територій прибережних захисних смуг, а також в прилеглих місцях будинків садибної забудови. Прибережні захисні смуги на значних проміжках не визначені в натурі і використовуються для влаштування помийниць, гnojрок, вбиралень, які є джерелами забруднення.

Рослинний покрив і тваринний світ

Природна трав'яниста рослинність збереглася на луках, пасовищах та на схилах і долинах балок. На помірно зволжених луках росте вівсяниця лучна, тимофіївка лучна, червона і біла конюшина, люцерна синя, ромашка польова, герань лучна та ін.

Серед трав'янистої рослинності на перезволожений ділянках кормових угідь найбільш розповсюджені дрібно травні осоки, очерет, ситняк, хвоц болотний. Серед зрідженої рослинності сухих схилів балок переважають райграс пасовищний, гребінник звичайний, подорожник широкий, стократки та чортополох. В лісних масивах району із деревно-чагарникових порід поширені: граб, дуб, береза, ясен, клен, ліщина, вільха. Переважаючими видами бур'янів, що засмічують польові культури є: осот, пирій, зубрівка, молочай, беріка, мишій, лобода.

Сучасна фауна, на території Хмельниччини, представлена наступними видами:

Ссавці – вовки, лисиці, зайці-русаки, європейські козулі, дикі свині, лосі, рябі ховрахи, звичайні хом'яки, звичайні та малі бурузубки, їжаки, жовтогорлі, лісові і польові миші, лісові полівки, сірі та лісові вовчки.

До Червоної книги України занесені: видра річкова, борсук звичайний, вечірниця мала та велетенська, підковоніс малий. Регіональної охорони потребують: куниця лісова, кутора мала, сліпак подільський, горностай.

Птахи – до 3 видів дятлів, до 5 видів синиць, сойки, дрозди, зяблики, вівсянки, ковалики.

До Червоної книги України занесені: лелека чорний, журавель сірий, лунь польовий, змієїд, кроншнеп малий, середній та великий, пугач, савка, сипуха, сич волохатий, скопа, чернь білоока. Регіональної охорони потребують: норець чорніючий, чапля біла, чернь губата, лебідь-шипун, гуска сіра, шуліка чорний, орел-карлик, лунь лучний, кібчик, чеглок, скиглик малий, тетерев, рябчик, фазан, чорниш, веретенник великий, синяк, дрімлюга, рибалочка голуба, бджолоїдка, сиворакша, одуд, синиця вусата, соловейко західний. Земноводні та плазуни – трав'яна та гостроморда жаби, квакша, червоночерева кумка, звичайна та зелена ропухи, звичайні та гребнясті тритони, прудка та живородяща ящірки, веретінниця, звичайний та водяні

вужі, звичайна гадюка і спорадична мідянка. До Червоної книги України занесені: жаба прудка, мідянка, полоз жовточеревий.

Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу є створення відтворювальних ділянок для рідкісних тварин та тих, які мають мисливське значення, браконьєрство на суходолі та на воді.

Природно-заповідний фонд

Природоохоронні території в с. Гірчична представлені прибережною захисною смугою р. Студениця, ставків та струмків. Господарське використання земель даної території регламентується дією Земельного та Водного кодексів України. На даному етапі з урахуванням сучасних вимог землекористування необхідне розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж прибережної захисної смуги р. Студениця та інших водотоків в природі (на місцевості) на території Гірчичнянської сільської ради; легалізованими землепорядковими організаціями на існуючій кадастровій базі. Проектне рішення розглядає території прибережних захисних смуг, як складову екологічної мережі з перспективою їх упорядкування, озеленення та благоустрою.

На території села об'єктів природо-заповідного фонду не виявлено.

Ґрунти і Земельні ресурси

Найбільш поширеними компонентами ґрунтового покриву на території є опідзолені різновиди чорноземів та сірих і темно-сірих ґрунтів. Площі їх розповсюдження становлять більше 85% загальної площі сільськогосподарських угідь, з тому числі сірих і темно-сірих ґрунтів – 75%. Ґрунти району характеризуються незначним вмістом гумусу, карбонатів кальцію і магнію та високою рухомістю колоїдів. Останні переміщуються вниз по профілю і утримують ущільнений ілювіальний горизонт, викликаючи диференціацію профілю на генетичні горизонти виносу і відкладання продуктів ґрунтоутворення.

Фізико-хімічний рівень ґрунтів внаслідок кислої реакції ґрунтового середовища пригнічує розвиток аеробних бактерій, маючи сильну структурність і погані водно-повітряні властивості, ґрунти утворюють брили при оранці, швидко осідають, легко запливають і утворюють ґрунтову корку. В умовах значної кількості опадів і дуже розчленованого рельєфу в районі проектування розвиваються процеси змиву і розпаду схилів, завдаючи немалої шкоди сільському господарству.

Щоб підвищити родючість ґрунтів, необхідно збагачувати їх на органічні речовини та шляхом вапнування чи знесення дефекату поліпшувати реакцію ґрунтового розчину. Ці заходи повинні поєднуватись з своєчасною оранкою та обробітком ґрунту, а також з широким застосуванням агротехнічних, лісомеліоративних та гідротехнічних заходів по захисту ґрунтів від ерозії.

За умов збереження сучасного стану використання території (якщо детальний план не буде затверджено)

Основними джерелами забруднення атмосфери населеного пункту є автотранспорт, а також спалювання сміття та опалого листя. Значна кількість автомобілів, які їздять селом, є морально застарілими, з двигунами, які не відповідають нормам Євро I-IV та є основними джерелами викидів вуглекислого газу, оксидів нітрогену та бенз(а)пиренів. Всі вулиці села мають покриття низької якості. По таких дорогах автомобілі рухаються з перегазуванням, постійним гальмуванням і прискоренням двигуна. Саме за таких умов викидається в повітря найбільша кількість шкідливих викидів. Також це є чинником шумового забруднення. Залишатиметься вагомим чинник забруднення атмосферного повітря автомобільним

транспортом. Види шумове забруднення і викиди хімічних речовин, зокрема вуглекислого газу, оксидів нітрогену та бенз(а)пиренів, важких металів. Ймовірне вторинне забруднення ґрунтів, рослин (зокрема сільськогосподарських культур). Враховуючи особливості живлення підземних вод головним чином через інфільтрацію атмосферних опадів – забруднення підземних вод, особливу загрозу становить для тих вод, які використовуються для пиття.

Відсутність водоохоронних та прибережних захисних зон; нерегульоване розміщення побутових відходів; дифузне забруднення від транспорту (викиди забруднювачів в атмосферу, поверхневий стік з доріг); сільське господарство (використання пестицидів, поверхневий стік з тваринницьких ферм) можуть бути причиною забруднення поверхневих і підземних вод.

Слід очікувати змиву забруднювачів разом із верхнім шаром ґрунту нижче по катені із концентрацією забруднювачів у тальвегах і послідуєчим винесенням матеріалу у заплаву Студениці. У заплавах малих річок високе значення мають біогенні геохімічні бар'єри (луки або деревні насадження) для утримання забруднювачів та запобігання проникненню їх у ґрунтові води. Основними (домінуючими) видами деградації ґрунтового покриву є водна ерозія у поєднанні із фізичним виснаженням ґрунтів

В умовах відсутності каналізації слід очікувати значного рівня забруднення ґрунтів, ґрунтових та підземних вод хімічними та органічними речовинами, що утворюються на території садибної забудови, виробничих майданчиках промислових та комунальних підприємств, АЗС. Одним із суттєвих джерел забруднення природного середовища є кладовища традиційного поховання. Забруднення ґрунту і рослинності, перш за все сільськогосподарської продукції, можлива за рахунок постійного і надмірного привнесення забруднювачів – важких металів, нафтопродуктів, поверхнево активних речовин, органіки тощо.

Загроз для об'єктів чи територій Природно-заповідного фонду не виявлено.

4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Генерального плану, пов'язані із:

Попри очевидну необхідність реалізації всіх запланованих заходів Генерального плану, вони є факторами впливу на навколишнє середовище, а також на здоров'я населення. У таблиці нижче (табл. 4.1) представлені фактори, пов'язані із планувальними рішеннями Генерального плану, які, ймовірно, можуть спричинити екологічні проблеми і ризики. Вказаний зміст таких екологічних проблем.

Таблиця 4.1

Екологічні проблеми, пов'язані із впливом планувальних рішень на компоненти навколишнього середовища								
Чинник впливу	Людина і здоров'я	Біорізноманіття і ПЗФ	Земельні ресурси	Ґрунти	Поверхневі та підземні води	Клімат і атмосферне повітря	Образ ландшафту	Культурна спадщина
Садібна житлова забудова		Втрата біорізноманіття через руйнування природних оселищ	Втрата вільних земель та інтенсивне їх використання	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення	хімічне і органічне забруднення стоками	Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення	Деградація природних типових ландшафтів, втрата ландшафтного різноманіття	
Території громадської забудови			Втрата вільних земель та інтенсивне їх використання	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення	хімічне і органічне забруднення стоками	Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення		
Установи і підприємства обслуговування			Втрата вільних земель та інтенсивне їх використання	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення	хімічне і органічне забруднення стоками	Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення		
Території виробничої забудови				Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення	хімічне і органічне забруднення стоками	Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення		

Території інженерної інфраструктури				Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення	хімічне і органічне забруднення стоками	Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення		
Трансформаторні підстанції						Електромагнітне забруднення		
Кладовище			Втрата вільних земель та інтенсивне їх використання		органічне забруднення			
Прокладання доріг та магістральних вулиць	Загрози для здоров'я	Втрата біорізноманіття через руйнування природних оселищ	Втрата вільних земель та інтенсивне їх використання	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення	хімічне і органічне забруднення стоками	Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення від освітлення	природних типових ландшафтів, втрата ландшафтного різноманіття	

5 ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

З метою охорони й оздоровлення навколишнього середовища проектом рекомендовані для виконання планувальні і технічні заходи. Намічений комплекс заходів реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарноепідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (від 01.07.2015 №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року.

Засади *екологічної політики* України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (схвалено Верховною Радою України 28 січня 2019 року). У цьому законі СЕО виступає одним із основних інструментів реалізації державної екологічної політики, який дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки. У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 №659) затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації). Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Юридичні засади поводження з *водними ресурсами* визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів. Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 18 травня 2013 року дозволи на спеціальне водокористування надаються не Мінприроди України, а Радою міністрів АР Крим і обласними адміністраціями (для водних ресурсів державного значення) та органами виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища АР Крим і обласними радами (для водних ресурсів місцевого значення). Водночас процедури надання таких дозволів залишилися незмінними. Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;

- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;
- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів». Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-ХІІ від 16.10.92).

Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту *атмосферного повітря*:

постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря».

Правові засади у сфері поводження з *відходами* забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону «Про відходи».

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-ХІІ від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарногігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

У таблицях далі представлений комплексний аналіз чинниками впливу на навколишнє природне середовище, які можуть бути пов'язані із реалізацією цілей і заходів Генерального плану. У зв'язку із вказаними чинниками проаналізовані ймовірні наслідки для екологічного стану території планування. Йдеться про ймовірність виникнення екологічних проблем у зв'язку із впровадженням заходів та характер прояву таких проблем.

У таблиці представлені судження про наслідки первинного впливу (під час впровадження заходів), вторинного впливу (у процесі експлуатації), оцінено кумулятивний ефект впливу на навколишнє середовище.

У оцінці впливів на навколишнє середовище вказано характер таких впливів – постійний чи тимчасовий.

Основні чинники впливу на довкілля, що пов'язані із реалізацією Генерального плану, такі:

- Втрата біорізноманіття через руйнування природних оселищ
- Втрата вільних земель та інтенсивне їх використання
- Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву, хімічне і органічне забруднення
- хімічне і органічне забруднення стоками
- Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення
- Деградація природних типових ландшафтів,
- втрата ландшафтного різноманіття

Таблиця 6.1.

ЧИННИК ВПЛИВУ	Садибна житлова забудова	
Особливості фактору впливу	Основою проекту є значний територіальний розвиток сельбищної зони. Житлова зона формується з існуючих і перспективних житлових територій. Території садибної забудови плануються в розвиток існуючої садибної забудови у північній та західній частинах території села на вільних від забудови територіях, переважно сільськогосподарського використання. Також передбачається ущільнення садибної забудови за рахунок вільних від забудови територій, переважно сільськогосподарського використання, у центральній частині населеного пункту. Це дозволить об'єднати у загальну структуру житлову забудову с. Гірчична і вирішити питання загальної мережі інженерного забезпечення. Розміщення нового житлового будівництва запроєктовано на території біля 70 га. Організація нової сельбищної зони передбачає створення кварталів садибної забудови розміром присадибної ділянки 0,20-0,25 га, інженерно-транспортну інфраструктуру та формування громадського центру для обслуговування нових (і існуючих) мікрорайонів	
ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ:		
КОМПОНЕНТ	Наслідки первинного впливу	Наслідки вторинного впливу у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі
Клімат і Атмосферне повітря		Викиди парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення
Підземні і поверхневі води		хімічне і органічне забруднення
Біорізноманіття і ПЗФ	Втрата біорізноманіття через руйнування природних оселищ	
Ландшафт	Антропогенізація ландшафту	Деградація природних типових ландшафтів, втрата ландшафтного різноманіття
Земельні ресурси	Втрата вільних земель	
Ґрунти	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву	хімічне і органічне забруднення через утворення побутових відходів і стоків (при відсутності каналізації)
Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Вилучення вільних земель із одночасним зніманням верхнього шару ґрунтового покриву. Трансформація оселищ із втратою біорізноманіття та ландшафтного різноманіття. Ймовірне зростання хімічного та органічного забруднення при відсутності каналізації. Посилення теплового острова через домінування штучних поверхонь	

Таблиця 6.2

ЧИННИК ВПЛИВУ	Комунальні території, Території громадської забудови	
Особливості фактору впливу	Для обслуговування існуючого і проектного населення передбачені території для розміщення об'єктів культурно-побутового обслуговування	
ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ:		
КОМПОНЕНТ	Наслідки первинного впливу	Наслідки вторинного впливу у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі
Клімат і Атмосферне повітря		перегрівання поверхні, світлове забруднення
Підземні і поверхневі води		хімічне забруднення стоками
Біорізноманіття і ПЗФ		
Ландшафт		
Земельні ресурси	Втрата вільних земель	
Ґрунти	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву	хімічне забруднення
Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Найбільш вірогідне зростання теплового та світлового забруднення, хімічне забруднення – тільки при аварії каналізації або відсутності каналізації. Посилення теплового острова через домінування штучних поверхонь	

Таблиця 6.3.

ЧИННИК ВПЛИВУ	Кладовища	
Особливості фактору впливу	Створення нового кладовища.	
ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ:		
КОМПОНЕНТ	Наслідки первинного впливу	Наслідки вторинного впливу у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі
Клімат і Атмосферне повітря		В перспективі – позитивний вплив через формування зеленого «острова»
Підземні і поверхневі води	забруднення ґрунтових і підземних вод органічними речовинами	забруднення ґрунтових і підземних вод органічними речовинами
Біорізноманіття і ПЗФ		В перспективі – позитивний вплив через формування зеленого «острова»
Ландшафт		В перспективі – позитивний вплив через формування зеленого «острова»
Земельні ресурси	Втрата вільних земельних ресурсів	
Ґрунти	Трансформація ґрунтового покриву через змішування ґрунтових горизонтів	Трансформація ґрунтового покриву через змішування ґрунтових горизонтів
Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Розміщення кладовищ є чинником забруднення ґрунтових вод. Для уникнення такого забруднення слід дотримуватись санітарно-охоронних зон. Захист підземних і ґрунтових вод забезпечується геохімічним бар'єром суглиннистих ґрунтів і ґрунтовірних порід. Перспективно позитивний вплив на довкілля через створення меморіального ландшафту із зеленою зоною	

Таблиця 6.4.

ЧИННИК ВПЛИВУ	Виробничі території	
Особливості фактору впливу	Виробнича зона села склалася в східній частині села – території ФГ – конюшень та ТОВ «Верест», які використовуються за призначенням. Існуючі виробничі території зберігаються на перспективу при умові забезпечення необхідних санітарно-гігієнічних розривів до житлової забудови..	
ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ:		
КОМПОНЕНТ	Наслідки первинного впливу	Наслідки вторинного впливу у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі
Клімат і Атмосферне повітря		зростання викидів і скидів веде до погіршення стану здоров'я, Викиди парникових газів, перегрівання поверхні, світлове забруднення
Підземні і поверхневі води		хімічне і органічне забруднення, теплове забруднення стоками
Біорізноманіття і ПЗФ		
Ландшафт		
Земельні ресурси	Втрата вільних земель	
Ґрунти	Ущільнення ґрунтів, деградація ґрунтового покриву	хімічне і органічне забруднення через утворення відходів і стоків (при відсутності каналізації)
Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Ймовірне зростання хімічного та органічного забруднення через утворення відходів виробництва, викидів і скидів. Посилення теплового острова через домінування штучних поверхонь	

Таблиця 6.5.

ЧИННИК ВПЛИВУ	Прокладання доріг та магістральних вулиць	
Особливості фактору впливу	Транспортні і пішохідні зв'язки всередині села вирішуються, в основному, по існуючим і проектним вулицям.	
ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ:		
КОМПОНЕНТ	Наслідки первинного впливу	Наслідки вторинного впливу у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі
Клімат і Атмосферне повітря		викиди, шумове забруднення, Погіршення стану здоров'я через зростання викидів і скидів; Зростання викидів парникових газів, перегрівання поверхні
Підземні і поверхневі води		хімічне і органічне забруднення стоками
Біорізноманіття і ПЗФ	Втрата біорізноманіття через руйнування природних оселищ, фрагментація оселищ	
Ландшафт	Деградація природних типових ландшафтів, втрата ландшафтного різноманіття, фрагментація	
Земельні ресурси	Втрата вільних земель	
Ґрунти	Втрата вільних земель	хімічне і органічне забруднення стоками
Оцінка кумулятивного і синергетичного впливу на навколишнє середовище	Інтенсивне навантаження на довкілля як при будівництві доріг, так і при їхній експлуатації. Прокладання нових доріг призводить до вилучення земель, фрагментації ландшафтів та руйнування природних оселищ. Роботи пов'язані із забрудненням повітря викидами спеціальної техніки, а також асфальтних заводів. Експлуатація доріг є причиною викидів автотранспорту у повітря забруднювальних речовин, що призводить до вторинного забруднення ґрунтів та вод. Шумове, як і хімічне, забруднення шкідливе для здоров'я людини та видів фауни. Створюються умови для прямої загрози здоров'ю населення.	

Здійснена підсумкова оцінка ймовірного впливу проектних рішень Генерального плану на компоненти навколишнього середовища згідно з контрольним переліком індикаторів екологічного стану території (таблиця 6.6) .

Таблиця 6.6.

Оцінка впливу на компоненти навколишнього середовища

Чи може реалізація генплану спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	помірний	ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			●	
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		●		
Погіршення якості атмосферного повітря			●	
Поява джерел неприємних запахів			●	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			●	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			●	+
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			●	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очищення стічних вод			●	+
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			●	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок			●	
Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			●	
Зміни обсягів підземних вод			●	
Забруднення підземних водоносних горизонтів			●	
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних ТПВ		●		+
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			●	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			●	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			●	+
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			●	
Земельні ресурси і ґрунти				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару		●		
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів		●		
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			●	
Виникнення конфліктів між ухваленими рішеннями генплану та цілями місцевих громад щодо використання земельних ресурсів		●		

Продовження табл. 6.6.

Чи може реалізація генплану спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	помірний	ні	
Біорізноманіття та природно-заповідний фонд, ландшафтне різноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			●	
Зміни в кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			●	+
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			●	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин		●		
Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних ресурсів			●	+
Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини			●	+
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появи естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)		●		
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			●	
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			●	
Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			●	+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			●	
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги		●		
Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			●	+
Загальні оцінки				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			●	
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			●	
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		●		
Суттєве порушення якості природного середовища			●	+
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			●	
Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			●	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викликать значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний вплив на добробут людей			●	+

7 ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Аналіз основних природоохоронних заходів генерального плану села на відповідність цілям законодавчих актів з охорони довкілля представлено в таблиці 7.1.

Таблиця 7.1.

Оцінка відповідності положень генерального плану села цілям охорони довкілля

Сфери охорони довкілля	Завдання, викладені в генеральному плані села	Стратегічні цілі інших актів законодавства, які мають відношення до виявлених проблем
Атмосферне повітря	Застосування нових технологій та обладнання. Перенесення окремих джерел шкідливого впливу. Інтенсивне озеленення та упорядкування санітарно-захисних зон. Покращення дорожнього покриття сільської вуличної мережі.	Здійснення природоохоронних заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
Водні ресурси	Встановлення водоохоронних та прибережних захисних смуг р. Студениця та інших водотоків, попередження їх забруднення. Влаштування системи водопостачання. Будівництво нових каналізаційних очисних споруд каналізації. Будівництво мережі зливової каналізації.	Охорона, екологічне оздоровлення та відтворення водних об'єктів. Визначення розмірів і меж водоохоронних зон. Забезпечення населення і галузей економіки водними ресурсами в необхідній кількості та відповідної якості. Будівництво та реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж.
Земельні ресурси	Рекультивация порушених та відпрацьованих земель, їх консервація, в т.ч. шляхом залуження та заліснення. Впорядкування санітарно-захисних зон діючих кладовищ. Покращення дорожнього покриття сільської вуличної мережі.	Проведення рекультивации порушених земель, впровадження комплексу агротехнічних заходів, спрямованих на підвищення родючості земель. Впорядкування місць захоронення.
Лісові ресурси	Організація зелених насаджень загального та спеціального користування. Організація нових зелених насаджень загального користування на площі 1,96 га.	Досягнення оптимальної лісистості в населеному пункті. Створення лісових захисних насаджень на еродованих землях, вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг.
Поводження з відходами	100% охоплення сільської території планово-подвірною санітарною очисткою, реалізації програми роздільного збору побутових відходів. Ліквідація несанкціонованих звалищ сміття. Розроблення спеціалізовано схеми санітарного очищення села з уточненням першочергових та перспективних заходів, спрямованих на створення промислового виробництва із сортування ТПВ, поліпшення екологічного та санітарного стану території.	Розвиток інфраструктури збирання та перевезення ТПВ; створення потужностей з обробки та переробки відходів; будівництво, реконструкція, упорядкування полігонів та сміттєзвалищ.

8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

У контексті стратегічної екологічної оцінки генерального планування села з метою розгляду альтернативних проектних рішень і їх альтернативних наслідків було розглянуто «нульовий» сценарій (за відсутності проекту розвитку території).

При гіпотетичному «нульовому» сценарії не розробляється і не затверджується генеральний план с. Гірчична Хмельницької області. Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення. Отже, приходимо до висновку, що при «нульовому» варіанті подальший стабільний розвиток села є очевидно проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, погіршення стану здоров'я населення, неефективного використання земельних ресурсів.

9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

З метою моніторингу стану довкілля, як для існуючих впливів на навколишнє природне середовище, так і у зв'язку впровадження планувальних рішень, доцільно здійснювати постійний моніторинг рівня забруднення компонентів природи – ґрунтів, ґрунтових вод (зокрема води в колодязях), поверхневих вод, сільськогосподарської продукції, - щодо вмісту забруднюючих хімічних і органічних речовин.

Слід здійснювати моніторинг стану ґрунтів – контролювати активацію і поширення ерозійних процесів. Методи контролю: польове обстеження, моніторинг за допомогою аналізу різночасових даних дистанційного зондування Землі – космічних знімків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи. Рекомендується вибирати методи моніторингу, які доступні і найкращим чином пристосовані для перевірки того, чи відповідає той вплив на довкілля та здоров'я населення, який спостерігається, припущенням і висновкам, зробленим в процесі СЕО. Крім того, важливим критерієм для вибору методів є можливість раннього виявлення непередбаченого негативного впливу від реалізації генерального плану, що дозволить вжити своєчасні заходи щодо виправлення ситуації.

Таблиця 8.1.

**Екологічні індикатори для моніторингу виконання
генерального плану**

Індикатор	Визначення	Джерело даних
Середньодобовий вміст забруднюючих речовин у атмосферному повітрі	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел	Звіт державної гідрометеорологічної служби, річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.
Утворення відходів (кількість тон на рік, кількість кг на людину). Відходи, як вторинна сировина (тон в рік, % від загальної кількості утворених).	Обсяг зібраних твердих побутових відходів. Обсяг зібраних відходів як вторинної сировини (папір, скло, пластик і т.д.).	Звіти підприємств, що надають комунальні послуги. Річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.
Якість питної води.	Відповідність якості питної води санітарно-гігієнічним вимогам.	Звіти лабораторних досліджень підрозділу МОЗ України.
Спорудження каналізації.	Протяжність каналізаційних мереж (км), пов'язаних зі станцією очищення стічних вод.	Звіти районної ради.
Показник лісистості території селища	Заліснення непридатних для ведення сільського господарства земель, створення лісових захисних насаджень вздовж водних об'єктів та позахисних смуг.	Звіти районної ради.
Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг	Протяжність встановлених водоохоронних зон та прибережних захисних смуг (км), протяжність винесених в натуру прибережних захисних смуг та водоохоронних зон (км).	Звіти районної ради. Річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.

10 ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

За приведеною оцінкою відсутня ймовірність транскордонних наслідків в результаті прийняття генерального плану.

11 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Оцінка проводилась паралельно з підготовкою Генерального плану території с. Гірчична, тому проведені в рамках СЕО консультації і виконаний аналіз використано для оптимізації Генерального плану з точки зору впливу на довкілля, у тому числі на здоров'я населення громади.

За підсумками СЕО були запропоновані заходи щодо покращення стану навколишнього природного середовища. З метою визначення потенційного негативного впливу на стан довкілля планової діяльності, а також можливих конфліктів з цілями екологічної політики, зазначеними в інших документах стратегічного характеру, були проаналізовані окремі розділи Генерального плану території. Така оцінка дозволила сформулювати ряд пріоритетних заходів щодо попередження, скорочення або зниження передбачуваних наслідків негативного впливу на стан довкілля, у тому числі здоров'я населення.

Враховуючи вищенаведене, негативний впливу на стан навколишнього середовища в результаті реалізації планованої діяльності, можна характеризувати як екологічно сталим, за умови виконання усіх забор'язань та запланованих заходів, в тому числі інженерно-технічних та заходів з моніторингу, що в сукупності пом'якшують вплив на довкілля та забезпечують його охорону.